

20.4. Päihteiden käytön puheeksiotto seminaari Tapio Soinin puheenvuoro

KOHTAAMISESTA

Kohtaamisessa on monia tekijöitä, jotka ainakin taustalla vaikuttavat puheeksiottotilanteessa: työntekijä, työntekijän toimintaympäristö, asiakas/potilas, asiakkaan/potilaan elämäntilanne.

TYÖNTEKIJÄ:

- työntekijän oma historia, kokemukset päihteistä, oma päihteen käyttö, asenteet, arvot, elämäntapa, sosiaalinen ympäristö ym.
- asiakkaan/potilaan työntekijässä herättämät tunteet: suuttumus, pelko, inho, sääli, (liiallinen) sympatia, turhautuminen..

TYÖYMPÄRISTÖ:

- työyhteisön kulttuuri, työyhteisön suhtautuminen päihdeasioihin, tukeeko työyhteisö jäseniään

ASIAKAS/POTILAS:

- asiakkaan/potilaan ulkoinen olemus, sosiaalinen asema, elämäntapa, psyykinen ja fyysinen kunto, arvot, moraalit, ihmissuhteet
- asiakkaan/potilaan elämäntilanne

PUHEEKSIOTTAMISEN VAIKEUS?

Epävarmuutta voi aiheuttaa mm.

- pelko, että loukkaa asiakasta/potilasta
- pelko asiakkaan/potilaan reaktioista
- epävarmuus omasta tiedollisesta osaamisesta päihdeasioissa (riippuvuus, vaikutukset terveyteen, sosiaaliseen elämään ym.)
- epävarmuus omasta osaamisesta puheeksiottotilanteessa (esim. jos asiakas/potilas kieltää ongelmansa)

Paljonko peruspalveluiden työntekijän tarvitsee osata päihdeasioita?

PUHEEKSIOTTOTILANTEEN ANSOJA

- liika innokkuus puhua päihteidenkäytön vaarallisuudesta
- asiantuntija-ansa
- leimaaminen
- väittely
- liian nopeat johtopäätökset ja analyysit

Melko varmoja tapoja torpedoida puheeksioton onnistuminen ovat mm. seuraavanlaiset lähestymistavat:

- määräily, uhkailu, valmiit ratkaisut, luennointi, väittely, moralisointi, saarnaaminen, kritisointi, syyttely, nolaaminen, leimaaminen, analysointi ”palasiksi”, tunkeileva kysyminen.